

Богдан Сомик,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет
Антоніна Дем'янюк,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ

Сучасні виклики академічної доброчесності формуються під впливом цифровізації освітнього простору, інтенсивного використання генеративних технологій та зростанням доступності інтелектуальних інструментів, що суттєво ускладнює традиційні механізми контролю якості освіти й створює нові форми академічних порушень. З огляду на збільшення кількості випадків плагіату, маніпуляцій із джерелами, несанкціонованого використання штучного інтелекту та дистанційних форм шахрайства, перед закладами вищої освіти постає потреба у глибокому переосмисленні стратегій забезпечення чесності, які мають виходити за межі формального дотримання нормативів і трансформуватися у системно інтегровану практику управління якістю освіти [2].

Розвиток академічної доброчесності вимагає посилення нормативно-правових підходів, що охоплюють не лише оновлення внутрішніх регламентів закладів вищої освіти, а й створення чіткої процедурної інфраструктури розгляду порушень, прозорих механізмів відповідальності та уніфікованих критеріїв оцінювання академічних результатів. Водночас ефективність нормативних змін залежить від здатності закладу освіти інтегрувати технологічні рішення, зокрема інструменти детекції плагіату, системи верифікації авторства, аналітичні платформи для виявлення ризикових патернів поведінки та засоби ідентифікації й аутентифікації здобувача освіти у цифрових середовищах.

Управління якістю освіти в умовах цифрового середовища вимагає переорієнтації акцентів із звичайного контролю порушень на формування стійкої превентивної культури, яка базується на розвитку академічної грамотності, підтримці навичок етичного використання цифрових технологій та систематичному формуванні внутрішньої мотивації до дотримання норм доброчесності. Такі освітні інтервенції передбачають упровадження комплексних навчальних програм, інтерактивних тренінгів та консультаційних платформ, що забезпечують здобувачів освіти знаннями про правила цитування, принципи академічної етики, методи роботи з джерелами та ризики маніпулятивного використання ШІ у навчальній діяльності.

Поряд із цим особливої значущості набуває розвиток корпоративної культури закладів вищої освіти, у межах якої академічна доброчесність не лише декларується як цінність, а й щоденно реалізується через приклад науково-педагогічних працівників, прозорість управлінських рішень, доступність інформації про процедури та відкритість комунікації щодо академічної етики. В

таких умовах заклад освіти формує середовище довіри, де етичні стандарти стають невід'ємною частиною освітньої ідентичності, а дотримання принципів академічної доброчесності перетворюється на соціальну норму [1].

Таким чином, розвиток академічної доброчесності в контексті управління якістю освіти передбачає створення багаторівневої стратегії, яка поєднує нормативне удосконалення, технологічну модернізацію, педагогічну підтримку, психолого-освітнє супроводження та інституційне зміцнення культури академічної доброчесності. У результаті формуються умови, за яких заклад вищої освіти здатний протидіяти сучасним загрозам, забезпечувати об'єктивність оцінювання, підвищувати довіру до результатів навчання та зміцнювати власну репутацію як авторитетного суб'єкта національного й міжнародного освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Дем'янюк А. В., Білоус І. І. Імплементация принципів академічної доброчесності у вітчизняну науково-педагогічну діяльність. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 48. Т. 1. С. 18–21.

2. Левченко М., Терешенко Н. Розвиток академічної доброчесності у здобувачів закладів вищої освіти: проблеми та перспективи. *Педагогічна академія*. 2025. № 15.